

Butlletí de novetats documentals de Recerca i Universitats. Núm. 80, setembre 2024

Departament de Recerca i Universitats. Gabinet Tècnic. Publicacions i Biblioteca

Sumari

LLIBRES I DOCUMENTS SELECCIONATS.....	3
Informe Observatori Barcelona 2023	3
The strategy behind one of the most successful labs in the world	5
Ejecución presupuestaria de la I+D en el sector público 2023	7
The Horizon Europe Programme. A strategic assessment of selected items.....	9
Impulso al emprendimiento desde la universidad española	11
RECURSOS ELECTRÒNICS.....	13
Eureka, el repositori institucional del Departament de Recerca i Universitats	13
Crea feina investiga Barcelona 2024	14
DIVULGACIÓ CIENTÍFICA	15
Todo lo que queda: lo que la ciencia forense nos enseña sobre la naturaleza humana.....	15
La sonrisa de Leonardo y otros enigmas de la evolución	17
AVÍS LEGAL	20

Libres i documents seleccionats

Informe Observatori Barcelona 2023

Observatori Barcelona. (2024). 130 pàgines.

Aquesta publicació és el resultat de la col·laboració entre la Cambra de Comerç de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona. L'Observatori Barcelona és un projecte conjunt d'aquestes dues institucions que té per objectiu comparar la ciutat de Barcelona amb les principals ciutats europees i del món en un conjunt d'indicadors econòmics i socials que permeten monitorar aspectes clau de la competitivitat de la ciutat. En aquest informe, que arriba a la 21a edició, podem veure, entre d'altres, els resultats de diferents indicadors de l'àmbit del coneixement.

En total, s'analitzen 35 indicadors d'àmbit internacional agrupats en sis blocs («Pol d'activitat econòmica»; «Qualitat de vida, sostenibilitat i cohesió social»; «Mercat laboral i formació»; «Societat del coneixement»; «Turisme», i «Preus i costos»). L'informe també consta de dos estudis monogràfics: «El sector de la salut digital a la ciutat de Barcelona en el context internacional» i l'anàlisi «Clima empresarial a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Evolució del 2023».

Concretament, en el bloc «Mercat laboral i formació» podem consultar la situació de Barcelona o Catalunya en apartats com «Atractiu laboral de ciutats del món per al talent global 2023», «Població treballadora amb estudis superiors a les regions europees l'any 2022» o «Millors escoles de negocis europees l'any 2023», i en el bloc «Societat del coneixement» podem veure on s'ubiquen Barcelona o Catalunya en apartats com «Innovació en ciutats del món l'any 2022», «Ciutats europees preferides per ubicar-hi una nova empresa emergent o *start-up* l'any 2022», «Principals ecosistemes d'empreses emergents o *start-ups* al món l'any 2023», «Inversió en l'ecosistema tecnològic en ciutats d'Europa l'any 2022», «Principals ciutats del món pel que fa a la producció acadèmica científica l'any

2022», «Població ocupada en manufactures i serveis tecnològics a les regions europees l'any 2022», «Població ocupada en ciència i tecnologia l'any 2022 i despeses en recerca i desenvolupament a les regions europees l'any 2021».

D'acord amb els indicadors analitzats en l'informe, Barcelona destaca com una ciutat dinàmica, amb una elevada qualitat de vida, atractiva per a la inversió estrangera, referent en àmbits com la tecnologia i amb un bon posicionament internacional.

- [Accediu a l'informe](#)

The strategy behind one of the most successful labs in the world

Nature, 630, 813-816. (2024).

Aquest article és el resultat d'un estudi en què s'investiguen les raons de l'èxit del [Laboratori de Biologia Molecular \(LMB\)](#) del [Consell d'Investigació Mèdica \(MRC\)](#), a Cambridge (Regne Unit), laboratori que és un líder mundial en investigació en biologia bàsica, amb una llista de descobriments i avenços en tots els àmbits i que ha produït una dotzena de premis Nobel. Els autors descriuen els resultats de la seva investigació i animem les organitzacions de recerca, els organismes de finançament i els responsables polítics a adoptar un enfocament holístic i coherent similar per gestionar la investigació científica bàsica. També enumeren els reptes principals que caldrà superar actualment, en aquest camp, pel que fa a les ciències de la vida.

L'enfocament de l'LMB és identificar preguntes científiques noves i importants en camps poc concorreguts que requereixen tecnologies pioneres per respondre-les; el laboratori les desenvolupa, obre aquell camp, i fa avenços disruptius que poden entrar al mercat. Com a exemple, s'esmenten els casos de la seqüenciació de l'ADN, dels anticossos o de la microscòpia electrònica criogènica. L'LMB es podria veure com una incubadora de gran qualitat per a projectes innovadors en fase inicial, amb una alta rotació de projectes de recerca, que no compromet la viabilitat de la recerca, perquè l'estructura reduïda del grup permet la flexibilitat dels projectes de recerca i la mobilitat del personal.

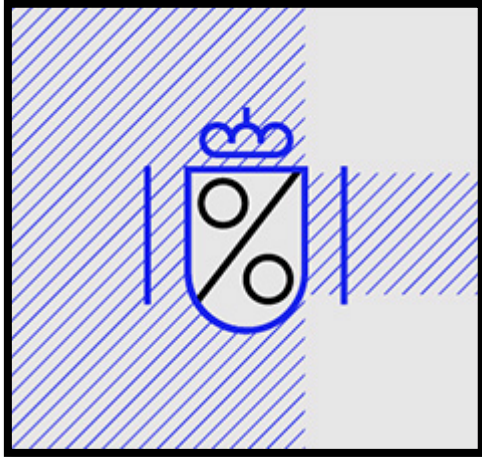
L'estudi conclou que, tot i que el seu conjunt de talent excepcional i el finançament generós i estable del Consell d'Investigació Mèdica (MRC) hi tenen un paper important, hi ha molt més, i que el laboratori està organitzat de manera que augmenta la probabilitat de descobriments. Els autors identifiquen el model de gestió de l'LMB, que defineixen com un sistema adaptatiu complex semblant a un ecosistema, com la clau, i detallen i expliquen els elements que prioritza aquest model de gestió: cultura, incentius i supervisió de la gestió. També s'expliquen les característiques dels seus sistemes d'avaluació interna i externa.

S'han fet 12 entrevistes amb científics sènior de l'LMB i amb científics externs que han proporcionat informació sobre l'organització. També s'han analitzat 60 anys de documents d'arxiu del laboratori, incloses publicacions de recerca, actes de reunions, avaluacions externes i informes de gestió interna.

- [Accediu a l'article \(Revista Nature\)](#)
- [Accediu a l'article \(Repositori\)](#)

Ejecución presupuestaria de la I+D en el sector público 2023

Fundación Cotec para la innovación. (2024).[17 de setembre de 2024].

En aquest informe es fa una anàlisi de la política 46 a l'Estat espanyol a partir de les darreres dades publicades per la [Intervenció General de l'Estat \(IGAE\)](#). L'any 2023 hi va haver un creixement molt gran del pressupost per a activitats de recerca, desenvolupament, innovació i digitalització (R+D+I+d), i també l'execució més gran de la història. El sector públic estatal espanyol va comptar amb 20.305 milions d'euros per a activitats d'R+D+I+d, 5.262 milions més que l'any 2022, i d'aquests se'n van executar 11.117 milions d'euros, 2.293 més que l'any anterior. De totes maneres, el creixement del pressupost va ser superior al de l'execució i, per tant, la taxa d'execució (percentatge del pressupost que realment s'executa) de l'any 2023 (54,8 %) va ser inferior a la de l'any anterior, el 2022 (58,7 %).

L'informe presenta diferents gràfiques en les quals s'analitzen diferents aspectes del pressupost del sector públic espanyol per a activitats d'R+D+I+d (política 46), com ara la inversió pressupostada respecte de l'executada per a la suma del sector públic estatal (estat, més els organismes i agències estatals), al llarg dels anys que van del 2001 al 2023; la taxa d'execució pressupostària al llarg d'aquests mateixos anys, o la composició del pressupost segons l'origen dels fons, els anys 2021, 2022 i 2023. De fet, tot el creixement que s'observa en el pressupost s'explica per un increment dels fons europeus del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), que l'any 2023 ja són la font principal de finançament. Els fons disponibles d'origen estatal s'han reduït en 127 milions d'euros. L'entrada tan important de recursos d'origen europeu fa que el pressupost de la política 46 estigui compost, sobretot, per despesa no financera, com ara subvencions o costos de personal, aquella que no resulta del pagament d'interessos, mentre que abans de l'any 2020 aquest pressupost se centrava majoritàriament en préstecs o crèdits, és a dir, en despesa financera.

L'informe també ens mostra la composició del pressupost per tipus de despesa, així com l'evolució de la taxa d'execució pressupostària desglossada per despeses no financeres

(capítols de l'1 al 7) i despeses financeres (capítol 8), al llarg dels anys. S'observa que la taxa d'execució de la despesa financera continua creixent des del 2017 i, en canvi, la taxa d'execució de la despesa no financera experimenta un descens important. L'any 2023 la diferència entre les dues es redueix respecte a l'any anterior (61,1 % de fons no financers enfront del 42,7 % de fons financers), perquè, tot i que la taxa d'execució dels fons no financers d'origen estatal es manté alta i l'any 2023 augmenta fins al 87,4 %, la taxa d'execució de la despesa no financera d'origen europeu es redueix fins al 50,3 %. Això ha fet que la composició per tipus de despesa del pressupost no executat aquest any hagi canviat respecte a l'any passat i el pressupost no executat hagi estat bàsicament de despesa no financera (6 de cada 10 euros no executats, és a dir, 5.195 milions d'euros). Com que el 90 % d'aquests recursos no executats procedeix dels fons europeus, no es perden. La normativa comunitària permet que els fons europeus no executats es puguin executar en exercicis posteriors.

Finalment, també s'analitza, d'una banda, la distribució de la inexecució de la despesa per part de ministeris i institucions científiques com el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), l'Agència Estatal d'Investigació (AEI) o les universitats, i per capítols del pressupost (transferències de capital, inversions o despeses de personal). I de l'altra, el pressupost executat, per origen de fons i tipus de despesa. En aquest sentit, es constata novament que l'augment que ha experimentat el finançament públic de l'R+D+I+d des de l'any 2020 és degut majoritàriament als fons europeus. Dos terços dels recursos executats addicionals provenen de fons europeus i la resta de l'increment de l'execució dels fons estatals.

La Fundació Cotec augura un futur incert per al finançament públic de l'R+D+I+d a l'Estat espanyol perquè, d'acord amb el [Programa d'Estabilitat 2023-2026](#) presentat recentment per Espanya a la Comissió Europea, el 2026 es preveu destinar a les actuacions de caràcter econòmic (la política de despesa 46 és aquí) una fracció del PIB inferior a la que s'hi destinava abans de la pandèmia, cosa que fa pensar que no es podrà disposar de recursos públics addicionals suficients per substituir els fons europeus actuals, que només estaran disponibles durant un període determinat de temps.

- [Accediu a l'informe](#)

The Horizon Europe Programme. A strategic assessment of selected items

Parlament europeu. Servei de Recerca del Parlament Europeu (EPRS). (2024). 97 pàgines.
ISBN: 978-92-848-1858-7.

Aquest estudi avalua sis aspectes seleccionats del programa Horitzó Europa, a través de les opinions i perspectives de les parts interessades, i posa l'accent en com es transita d'Horitzó 2020 a Horitzó Europa, i el que impliquen les diferències entre els dos programes, per proporcionar informació sobre l'evolució d'Horitzó Europa i el seu impacte en diverses parts interessades. S'identifiquen, pel que fa als ítems seleccionats, els punts forts i les diferències d'apreciació més destacades, i també se suggereixen maneres per mitigar aquestes diferències.

Concretament, s'analitzen els punts següents:

l'evolució de les convocatòries i els fons de finançament des del setè programa marc fins a Horitzó Europa (quantitat de finançament, satisfacció dels objectius de recerca, disparitat de rendiment en R+I dels estats membres, taxes d'èxit de les diferents convocatòries, distribució equitativa del finançament, tipus d'organitzacions participants, integració de les ciències socials i humanitats (SSH), l'èmfasi del programa en els *higher technology readiness levels* o TRL);

l'adopció del model comú de conveni de subvenció (Common Model Grant Agreement o CMGA) (grau d'assoliment dels objectius de simplificació dels requisits administratius i de col·laboració entre projectes de diferents programes de finançament, obligatorietat dels plans de comunicació i disseminació, obligatorietat dels fulls de dades);

la implementació del pla estratègic (efectivitat, prioritats de recerca, impacte en les convocatòries, experiència de les activitats de codisseny amb ciutadans i altres parts interessades);

la suspensió o interrupció de les tecnologies futures i emergents (FET) i la seva integració a les missions d'Horitzó Europa i en el Consell Europeu d'Innovació (EIC);

les barreres de participació a les quals s'enfronten les pimes a l'hora de sol·licitar finançament;

les opinions dels grups d'interès sobre el sistema d'avaluació actual.

L'estudi es basa principalment en les aportacions recollides a través d'una enquesta en línia amb preguntes personalitzades en funció dels rols i l'experiència de les persones enquestades, amb la participació de diversos agents implicats en el programa Horitzó Europa i en les tecnologies emergents (FET), incloent-hi els beneficiaris, els punts de contacte nacionals (NCP), els avaluadors de propostes i les pimes. En aquelles categories d'interessats en què la resposta va ser deficient, es van fer entrevistes dirigides a agents interessats clau (pimes, beneficiaris de FET, consultories privades que ofereixen suport en sol·licituds de finançament i NCP).

DOI: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f33ff8ca-3a82-11ef-a1cb-01aa75ed71a1>

- [Accediu a l'estudi](#)

Impulso al emprendimiento desde la universidad española

Centro Internacional Santander Emprendimiento (CISE). Monografías Crue Universidades españolas. (2024). 90 pàgines.

En aquest estudi es fa un treball analític per identificar, el setembre del 2022, les iniciatives, les estructures, l'assessorament i els programes formatius que ofereixen les universitats espanyoles per sensibilitzar, formar, donar suport o facilitar l'emprenedoria i la innovació. Les universitats, com a entitats formadores de persones emprenedores i també creadores d'entorns propicis a una economia del coneixement, són agents substancials per a l'estratègia [España Nación Emprendedora](#), i per això han de tenir un paper proactiu en l'impuls de l'emprenedoria.

Per obtenir una visió completa de l'esforç que fan les universitats per fomentar un entorn emprenedor, els autors van enviar, a totes les universitats, un formulari, que es pot veure en l'annex 6.1 de l'estudi publicat, en el qual cada universitat podia assenyalar aquelles pàgines web on oferia, de manera explícita, les seves iniciatives de foment de l'emprenedoria. Després, es van estudiar aquestes pàgines web i es van classificar les diferents iniciatives.

El curs acadèmic 2022-2023 es detecten 479 iniciatives d'aquest tipus a les 76 universitats actives en l'impuls de la transferència de coneixement, que posen de manifest el compromís generalitzat de les universitats espanyoles amb l'emprenedoria i la innovació, entre els universitaris, estudiants i investigadors, i en el seu entorn. Tot i que les universitats públiques i les més grans lideren l'oferta d'iniciatives, tant les institucions públiques com les privades hi tenen un paper essencial.

Algunes de les troballes destacades de l'informe són les següents:

El 92 % de les universitats espanyoles (2/3 públiques i 1/3 privades) promouen activitats de foment de l'emprenedoria i la innovació.

El 70 % d'aquestes iniciatives detectades són d'universitats públiques.

El 70 % de les universitats compten amb estructures específiques per fer aquestes activitats (75 % en universitats públiques i 50 % en universitats privades).

El 42 % de les universitats disposen d'espais destinats a iniciatives emprenedores (60 % en universitats públiques i 15 % en privades).

Al voltant del 53 % de les universitats (65 % les públiques i 30 % les privades) proporcionen assessorament als participants en les iniciatives emprenedores.

El 35 % (40 % les públiques i 30 % les privades) ofereix una xarxa de mentors o connectivitat amb xarxes externes col·laboradores.

L'oferta d'activitats d'aquest tipus creix de manera contínua (el 7 % el darrer any).

El 75 % de les iniciatives detectades són iniciatives de sensibilització (35 %) i suport (40 %), i el 25 %, de formació, tant reglada com no reglada, com ara màsters o cursos diversos d'especialització.

El 60 % d'aquestes iniciatives van dirigides a l'àmbit universitari (el 25 % als estudiants), però aproximadament un 25 % van dirigides a la societat en general (el 12 % a emprenedors i el 3 % a empreses)

Aquest document és el resultat de l'estudi realitzat pel [Centre Internacional Santander Emprenedoria \(CISE\)](#), a través de les accions de la seva àrea de Vigilància Tecnològica i Prospectiva, amb el suport de la Conferència de Rectors i Rectores d'Universitats Espanyoles (CRUE).

- [Accediu a l'estudi](#)

Recursos electrònics

Eureka, el repositori institucional del Departament de Recerca i Universitats

Generalitat de Catalunya. Departament de Recerca i Universitats. (2024). [17 de setembre de 2024].

Entra en funcionament [Eureka](#), el repositori digital del Departament de Recerca i Universitats, un projecte liderat pel Gabinet Tècnic i gestionat per la Biblioteca del Departament. És una plataforma digital d'accés obert que té com a objectiu recollir, preservar i difondre la producció científica i intel·lectual del Departament i de les organitzacions que en formen part.

En el context actual, les publicacions es fan principalment de manera digital i hi ha una tendència clara, tant a escala nacional com internacional, cap a la publicació en obert de tot tipus de documentació. En aquest sentit, els repositoris responen clarament al principi de transparència i dret d'accés a la informació pública (a casa nostra, concretament, arran de la [Llei de transparència](#) del 2014) i a l'accés obert, terme pel qual s'entén l'accés lliure, immediat i sense restriccions a material digital educatiu o acadèmic.

El repositori digital Eureka, doncs, pretén ser la memòria documental no administrativa del Departament de Recerca i Universitats. Està integrat en el projecte de la Biblioteca Digital Gencat i, en un futur, en l'agregador SIRENA, una eina promoguda pel Departament de Cultura des de la qual es podran consultar tots els repositoris dels departaments de la Generalitat.

- [Eureka](#)

Crea feina investiga Barcelona 2024

Barcelona Activa. (2024). [17 de setembre de 2024].

L'Ajuntament de Barcelona, a través de Barcelona Activa, ha posat en marxa els ajuts Crea Feina Barcelona 2024 amb l'objectiu d'impulsar el talent juvenil i la competitivitat de les empreses. En una de les modalitats d'aquests ajuts (Crea feina Investiga 2024), les empreses o persones autònomes poden rebre ajuts de fins a 15.000 euros per a la contractació de personal empadronat a la ciutat de Barcelona amb la titulació de doctorat. Els contractes han de ser indefinits, a jornada completa i el salari mínim per a la persona contractada, de 35.000 euros.

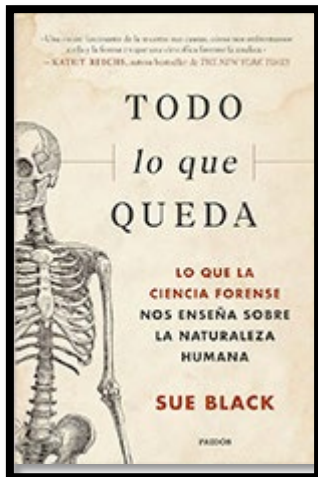
Per afavorir la màxima presència d'empreses de Barcelona i l'Àrea Metropolitana, en el cas del programa Crea feina Investiga, els ajuts que una mateixa empresa podrà sol·licitar en aquesta convocatòria per a l'any 2024 es limiten a cinc. El termini per presentar les sol·licituds finalitzarà el **31 d'octubre de 2024**.

- [Accediu al web](#)
- [Ajuts Crea Feina \(vídeo\)](#)

Divulgació científica

Todo lo que queda: lo que la ciencia forense nos enseña sobre la naturaleza humana

Black, Sue M. (2023). Edicions Paidós. 378 pàgines. ISBN: 9788449340802.

Sue Black és una de les antropòlogues forenses més reconegudes a escala internacional, a més d'anatomista i acadèmica, la qual ha identificat milers de víctimes de crims de guerra i desastres naturals. *Todo lo que queda* és un conjunt de diferents vivències personals de l'autora al llarg de la seva carrera, en què reflexiona sobre la mort i el paper que aquesta té en la nostra societat.

Aquest llibre té moltes lectures. Es pot llegir com un material de debat sobre com afrontem la mort com a societat, i com la vivim i l'assumim a través dels diferents rituals i processos de comiat, i de com la pensem. Es pot llegir també com una petita biografia seva, ja que l'autora també parla d'algunes de les seves vivències professionals, començant el llibre amb el que va ser la seva primera anàlisi d'un cadàver. I també es pot llegir com un llibre divulgatiu sobre antropologia forense, en què s'explica que, com més recent sigui la mort i més complet estigui el cos, més probabilitats hi ha d'extreure'n els quatre components bàsics de la identitat biològica: sexe, edat, estatura i ascendència.

A *Todo lo que queda* descobrirem realment, doncs, com és la feina d'una antropòloga forense i la vessant més humana d'aquesta professió, tot escrit amb una sensibilitat molt especial.

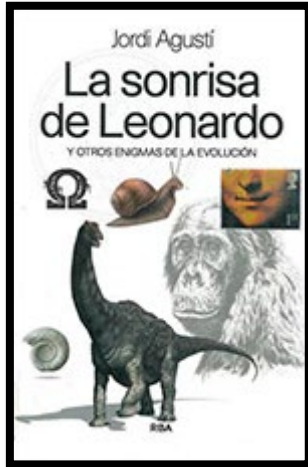
Sue Black és autora també del llibre *Escrito en los huesos. Los recuerdos que custodia nuestro esqueleto*.

Comentari: Marc Viladrich. Biblioteca. Gabinet Tècnic. Departament de Recerca i Universitats.

El llibre està disponible per demanar-lo en [prèstec](#) i consultar-lo a la Biblioteca de Recerca i Universitats.

La sonrisa de Leonardo y otros enigmas de la evolución

Agustí, Jordi. (2015). RBA Libros. 272 pàgines. ISBN: 9788490564141.

Durant 25 anys, entre el 1977 i el 2002, Stephen Jay Gould (1941-2002) publicà una sèrie de deu llibres amb títols molt variats, però amb un subtítol comú (*Reflexions sobre història natural*) que els conferia el caràcter de sèrie. Cadascun recull 30 assaigs que escriví per a la seva columna mensual en la revista *Natural History Magazine*. Exhibint, a més del seu rigor científic característic, una cultura amplíssima, aquesta col·lecció ens ha deixat 300 històries sobre biologia evolutiva que constitueixen, probablement, un dels casos més reeixits de divulgació científica que conec. Cadascun dels «contes» li serveix per, partint de l'anàlisi d'un fet històric o d'una anècdota, extreure explicacions, reflexions i conclusions sobre per què les coses són com són i per què van passar com van passar, tenint en compte la ciència, però també les circumstàncies històriques, culturals, socials i polítiques al voltant de cada cas.

«La sonrisa de Leonardo», de Jordi Agustí, em recorda molt aquesta manera de divulgar ciència de Gould i no deu ser casualitat, ja que Agustí i Gould comparteixen professió (la paleontologia) i passió (la biologia evolutiva). En aquest llibre hi ha deu «contes» que tracten de ciència «a la manera de Gould», és a dir, partint d'anècdotes o de fets històrics, extraure reflexions sobre el passat, el present i el futur d'aquesta construcció humana que anomenem *ciència*.

A «La sonrisa de Leonardo», Agustí aprofundeix en una de les facetes menys conegudes d'aquest home del renaixement: la seva mentalitat científica. Leonardo no es refiava dels coneixements rebuts dels «clàssics» i aspirava a conèixer la realitat que l'envoltava a través de l'observació i la descripció posterior. La seva concepció laica de la natura i la seva curiositat pel funcionament del cos humà el van situar dos segles davant dels seus coetanis i van influir en les seves obres artístiques.

A «El secreto de Darwin» ens fa un resum prou entenedor de les circumstàncies personals, religioses, socials i científiques al voltant de l'elaboració teòrica que va alterar, més que qualsevol altra, la nostra manera de veure el món i la naturalesa humana.

Com si fos una novel·la d'Agatha Christie, en «La venganza de Piltdown», ens narra un dels fraus científics més grans i longeus de la ciència. Des del 1912 fins al 1953 (més de quaranta anys!) es van donar per bones unes restes d'un suposat homínid del Plistocè trobades a Anglaterra, que en realitat eren la combinació d'un fragment de crani d'un humà modern i d'un fragment de mandíbula d'orangutan. Avui en dia encara no se sap qui va ser l'autor de l'engany, però Agustí apunta a un sospitós, mitjançant nombroses proves circumstancials.

Amb Theillard i Crusafont ens descriu l'evolucionisme meridional, un moviment amb cert predicament al sud d'Europa, durant les dècades dels cinquanta i els seixanta del segle XX, que des de la perspectiva catòlica volia ser una alternativa a l'hegemònic evolucionisme anglosaxó laic. A casa nostra va ser molt influent, i el capítol dedicat al paleontòleg Miquel Crusafont ens situa en la història d'aquells temps.

Amb el capítol «Creacionismo y fundamentalismo» ens introdueix en aquest fenomen religiós, molt estès als Estats Units d'Amèrica, amb el seu últim artefacte propagandístic: el disseny intel·ligent. Cal ressenyar la crida que fa Agustí als científics a combatre les falsedats mitjançant les dades i les certeses que ens dona la ciència. Aquesta exhortació esdevé avui en dia més important en un món cada vegada més inundat de *fake news* i de relativisme, on les opinions i les creences competeixen obertament amb els fets i la realitat.

A «El caso Lysenko Agustí» ens fa un resum històric del cas més notori de manipulació política de la ciència que va tenir lloc, a la llavors URSS, a la dècada dels quaranta del segle XX. Fa feredat constatar els costos, en termes humans i de retard científic, per a aquell estat. És molt difícil que avui en dia es pugui produir un episodi d'aquestes dimensions, però val la pena estar amatents a fenòmens que, encara que a una escala inferior, vagin en aquest sentit.

A «Guerra y agresividad» ens fa unes reflexions sobre la idea, imperant des de la segona meitat del segle XX gràcies a les tesis d'etòlegs com Desmond Morris o Konrad Lorenz, del caràcter inherent de l'agressivitat en l'espècie humana. En aquesta pulsó permanent entre la genètica o el medi per explicar el comportament humà, Agustí sosté que el comportament agressiu col·lectiu és un fenomen complex en què els fets socials i econòmics tenen més pes que els impulsos endògens d'agressivitat.

A «Stephen Jay Gould y la última revisión del darwinismo», Agustí ens introdueix en el model de l'equilibri puntuat proposat per Gould i Eldredge el 1972, que posava en qüestió alguns elements centrals del model hegemònic, fins aquell moment, de la síntesi moderna o neodarwinisme. Les controvèrsies entre els defensors d'un paradigma o de l'altre han durat dècades i, com sol passar sovint en ciència, el desenllaç final ha estat una nova síntesi en què les propostes de l'equilibri puntuat han complementat i reforçat el nucli del llegat

darwinista. M'ha fet un goig especial veure com Agustí, que recordem que és paleontòleg, presenta aquestes picabaralles com una confrontació entre paleontòlegs i biòlegs del desenvolupament per un costat, i biòlegs, zoòlegs i genetistes per un altre.

Per acabar, a «El intelectual y el científico», Agustí fa una reflexió sobre aquests dos estereotips i la manera diferent amb la qual aborden la realitat, uns des de la simplicitat i d'altres des de la complexitat. Epistemologia en estat pur.

Estem davant un text, divulgatiu, de lectura fàcil, en què es parla de ciència, concretament de biologia evolutiva, però barrejada amb art, política o religió. En definitiva, es tracta d'un bon llibre per als qui els agradi llegir sobre ciència i aprendre reflexionant.

Comentari: Eduard Mata. Veterinari expert en seguretat alimentària i afeccionat a l'epistemologia i la biologia evolutiva.

El llibre està disponible per demanar-lo en [prèstec](#) i consultar-lo a la Biblioteca d'Universitats i Recerca.

Avís legal

D'acord amb l'article 17.1 de la Llei 19/2014, la ©Generalitat de Catalunya permet la reutilització dels continguts i de les dades sempre que se'n citi la font i la data d'actualització i que no es desnaturalitzi la informació (article 8 de la Llei 37/2007) i també que no es contradigui amb una llicència específica.

ISSN: 2462-5426